

Категорія справи № 910/20647/14: **не визначено.**

Надіслано судом: **25.05.2015.** Зареєстровано: **26.05.2015.** Оприлюднено: **26.05.2015.**

Номер судового провадження: **не визначено**

ВИЩИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

20 травня 2015 року справа № 910/20647/14

Вищий господарський суд України у складі колегії суддів:

Дунаєвської Н.Г. - головуєчого,

Мележик Н.І. (доповідача),

Владимиренко С.В.,

розглянувши у відкритому

судовому засіданні касаційні

скарги

Заступника прокурора міста Києва,

Публічного акціонерного товариства

"Брокбізнесбанк",

Головного управління Національного

банку України по м. Києву та Київській

області

на рішення

господарського суду міста Києва

від 08.12.2014 року

та постанову

Київського апеляційного господарського
суду від 16.03.2015 року

у справі

№ 910/20647/14

господарського суду

міста Києва

за позовом

Публічного акціонерного товариства

"Чинбар"

до Публічного акціонерного товариства

"Брокбізнесбанк"

**за участю третьої особи, яка не
заявляє самостійних вимог на
предмет спору на стороні**

відповідача

Національного банку України в особі

Головного управління Національного
банку України по м. Києву та Київській
області

за участю Прокуратури міста Києва

про визнання зобов'язань припиненими

за участю представників:

позивача - Кондратюка С.В.
відповідача - Проценко Т.Т.
третьої особи - Малішевської В.О.
прокурора - Романова Л.В.
Фонду гарантування вкладів
фізичних осіб - Музичук Л.В.

В С Т А Н О В И В:

У вересні 2014 року Публічне акціонерне товариство "Чинбар" звернулось до господарського суду міста Києва з позовом до Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" про визнання припиненими у зв'язку з поєднанням боржника і кредитора в одній особі зобов'язання позивача перед Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" за кредитним договором № 23-09-980-KL від 24 вересня 2009 року, укладеним між Публічним акціонерним товариством "Чинбар" та Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк", та додатковими угодами до нього, в частині заборгованості за кредитом у загальному розмірі 226 170 429,83 грн.; визнання припиненими:

- іпотечного договору від 24 вересня 2009 року, посвідчений приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. та зареєстровано в реєстрі за № 1648;
- договору від 25.02.2010 року за р. № 250 про внесення змін та доповнень до договору іпотеки, посвідченого приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648;
- договору від 28.02.2011 року за р. № 233 про внесення змін та доповнень до договору іпотеки, посвідченого приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648;
- договору від 04.08.2011 року за р. № 1735 про внесення змін та доповнень до договору іпотеки, посвідченого приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648;

- договору від 09.10.2012 року за р. № 2305 про внесення змін та доповнень до .договору іпотеки, посвідченого приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648;

- договору від 22.03.2013 року за р. № 722 про внесення змін та доповнень до договору іпотеки, посвідченого приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648.

Рішенням господарського суду міста Києва від 08.12.2014 року (суддя Мудрий С.М.), залишеним без змін постановою Київського апеляційного господарського суду від 16.03.2015 року (судді: Зеленін В.О., Ткаченко Б.О., Шевченко Е.О.), позов задоволено повністю; визнано припиненими зобов'язання Публічного акціонерного товариства "Чинбар" перед Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" за кредитним договором № 23-09-980-KL від 24 вересня 2009 року, укладеним між Публічним акціонерним товариством "Чинбар" та Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк", та додатковими угодами до нього, в частині заборгованості за кредитом у загальному розмірі 226 170 429,83 грн.; визнано припиненими:

- іпотечний договір від 24 вересня 2009 року, посвідчений приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. та зареєстровано в реєстрі за № 1648;

- договір від 25.02.2010 року за р. № 250 про внесення змін та доповнень до договору іпотеки, посвідчений приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648;

- договір від 28.02.2011 року за р. № 233 про внесення змін та доповнень до договору іпотеки, посвідчений приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648;

- договір від 04.08.2011 року за р. № 1735 про внесення змін та доповнень до договору іпотеки, посвідчений приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648;

- договір від 09.10.2012 року за р. № 2305 про внесення змін та доповнень до .договору іпотеки, посвідчений приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648;

- договір від 22.03.2013 року за р. № 722 про внесення змін та доповнень до договору іпотеки, посвідчений приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Єлісеєвою О.А. 24.09.2009 року за р. № 1648.

Стягнуто з Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" на користь Публічного акціонерного товариства "Чинбар" судовий збір у розмірі 2436 грн.

В касаційній скарзі Головне управління Національного банку України по місту Києву та Київській області просить скасувати судові акти попередніх інстанцій та направити справу на новий розгляд, а прокурор та Публічне акціонерне товариство "Брокбізнесбанк" - скасувати та прийняти нове рішення, посилаючись на невірне застосування місцевим й апеляційним господарськими судами норм матеріального права.

Колегія суддів, обговоривши доводи касаційних скарг, перевіrivши матеріали справи, юридичну оцінку її обставин та повноту їх встановлення, дослідивши правильність застосування господарськими судами першої й апеляційної інстанцій норм матеріального і процесуального права, вважає, що касаційні скарги прокурора та відповідача підлягають задоволенню частково, а третьої особи - повністю з наступних підстав.

Так, вирішуючи спір по суті заявлених вимог, судами попередніх інстанцій встановлено, що 24.09.2009 року між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (банк) та Закритим акціонерним товариством "Чинбар" (правонаступником якого є Публічне акціонерне товариство "Чинбар") (позичальник) укладено кредитний договір №23-09-980-KL та додаткові угоди до нього №

№ 1-10, відповідно до якого банк надав позичальнику у тимчасове користування на умовах повернення, строковості, платності та цільового характеру використання грошові кошти (кредит або кредитна лінія) в загальній сумі 211 800 000 грн., кінцевим терміном користування до 30.03.2015 року та сплатою відсотків у погодженому розмірі.

Цього ж дня в якості забезпечення кредитних зобов'язань позивач на підставі укладеного з відповідачем іпотечного договору від 24.09.2009 року та угод про внесення змін до нього від 25.02.2010 року, 28.02.2011 року, 04.08.2011 року, 09.10.2012 року та 22.03.2013 року, посвідченого приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу за № 1648, передав відповідачу в іпотеку нежилі приміщення та нежилі будівлі, що знаходяться за адресою: місто Київ, вулиця Куренівська, 21.

Також 12.02.2010 року між сторонами укладено договір застави № 23-09-980-KZ, за яким позивач передав відповідачу в заставу майнове право на отримання грошових коштів в сумі 199 890 000 грн., що знаходяться на рахунку № 26154735031000 у АТ "Брокбізнесбанк" на підставі договору банківського рахунку № 02-02-2010 від 12.02.2010 р., укладеного між позивачем та відповідачем.

Згідно умов пунктів 2.4.5, 2.4.6 договору застави відповідачу надано право:

- достроково вимагати повернення виданого під заставу кредиту та/або звернути стягнення на предмет застави у разі порушення заставодавцем будь-якої з вимог кредитного договору та / або договору застави;
- задовольнити за рахунок предмета застави всі свої вимоги у повному обсязі, визначеному на момент фактичного задоволення, включаючи проценти, штрафні санкції, відшкодування збитків, завданих простроченням виконання, всіх інших вимог, що випливають з кредитного договору, а також витрат, пов'язаних зі зверненням стягнення на предмет застави.

Крім того, в умовах пунктів 3.1. - 3.2. сторони домовились про те, що заставодержатель набуває права звернути стягнення на предмет застави якщо на день, визначений основним зобов'язанням, заставодавець не поверне заставодержателю кредит в повному обсязі чи його частину та / або не сплатить проценти за користування кредитом, та / або не сплатить штрафні санкції та / або іншу заборгованість та платежі, що передбачені та / або випливають з основного зобов'язання, у тому числі у випадку одноразового прострочення основного зобов'язання. Звернення стягнення на заставлене майно здійснюється шляхом відступлення заставодержателю заставленого права і укладення додаткових документів для підтвердження звернення стягнення на заставлене право не потрібно.

За умовами договору банківського вкладу № 02-02-2010 від 12.02.2010 р. позивачем передано відповідачу 199 890 000 грн. строком з 12.02.2010 року по 22.09.2012 року та датою повернення - 23.09.2012 року. Майнові права на вклад за цим договором є предметом застави згідно договору застави № 23-09-980-KZ від 12.02.2010 року. Відповідач, в свою чергу, зобов'язався сплачувати позивачу відсотки у строки і розмірах, передбачених договором (п.5.3. договору). Вартість несплачених відсотків за користування вкладом склала 10821442,19 грн.

Згідно виписки АТ "Брокбізнесбанк" по особовим рахункам № 20691000310001, № 20682003109808 від 06.06.2014 року та довідки від 17.07.2014 року за вих. № 3314д-010-05 залишок несплаченої заборгованості позивача перед відповідачем за основною сумою кредиту становить 211 800 000 грн., а прострочена заборгованість по сплаті процентів за користування кредитними коштами - 14 370 429,83 грн., а всього 226 170 429,83 грн.

В розумінні ст.ст. 11, 509 та 626 ЦК України позивач на час звернення до суду з даним позовом є боржником перед відповідачем за грошовим зобов'язанням по кредитному договору на вищевказану суму.

Водночас, відповідач також має грошове зобов'язання перед позивачем за залишками грошових коштів на банківських рахунках, відкритих у ПАТ "Брокбізнесбанк" на підставі договору про відкриття банківського рахунку та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 310 від 02 квітня 2007 року, а саме:

- на поточному рахунку № 260030031000, відкритому в гривні, знаходиться 3 297 706,21 грн., що підтверджується випискою банку;
- на поточному рахунку № 260020031010, відкритому в доларах США знаходиться 8,50 доларів США, що підтверджується випискою банку та в гривневому еквіваленті за курсом НБУ станом на 11.06.2014 р. становить 98,87 грн.;
- на поточному рахунку № 260020031010, відкритому в євро, знаходиться 57 880,11 євро, що підтверджується випискою банку та в гривневому еквіваленті за курсом НБУ станом на 11.06.2014 р. становить 912 007,57 грн.;
- на балансовому рахунку № 2900 "Кредиторська заборгованість з купівлі-продажу іноземної валюти на МВР України" у відповідача знаходиться 57 880,11 євро, що підтверджується довідкою ПАТ "Брокбізнесбанк" № 2168д-010-04 від 26.06.2014 р. про наявність коштів позивача на балансовому рахунку № 2900 та в гривневому еквіваленті за курсом НБУ станом на 11.06.2014 р. становить 912 007,57 грн. Вказані кошти надійшли як валютна виручка позивача у розмірі 115 760,22 євро, та, відповідно чинного законодавства, в розмірі 50 % направлені для обов'язкового продажу на МВРУ.

Позивач стверджує про наявність заборгованості відповідача перед ПАТ "Чинбар" у загальній сумі 215 833 262,41 грн. станом на 11.06.2014 року за курсом НБУ на дану дату.

Проте, внаслідок віднесення 28.02.2014 року постановою Правління Національного банку України № 107 "Про віднесення публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" до категорії неплатоспроможних" ПАТ "Брокбізнесбанк" до категорії неплатоспроможних, затвердження 28.02.2014 виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб рішення №9 щодо запровадження строком на три місяці (з 03.03.2014 по 02.06.2014) тимчасової адміністрації та призначення уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, а також прийняття 10.06.2014 року Правлінням Національного банку України Постанови № 339 "Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" (відповідача) та початок 11.06.2014 року ліквідації шляхом прийняття виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб рішення № 45, позивач звернувся до відповідача із заявою № 12/274 від 10.07.2014 року про задоволення його кредиторських вимог, яка залишена без задоволення.

При цьому, відомості про ліквідацію АТ "Брокбізнесбанк" та призначення уповноваженої особи Фонду опубліковано у газетах "Урядовий кур'єр" (№106 (5235) від 14.06.2014) та "Голос України" (№113 (5863)) від 14.06.2014).

Водночас, відповідно до договору № 001000000059612 про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку міжнародної платіжної картки VISA BUSINESS CHIP від 27.04.2010 року, укладеного між ОСОБА_1, як власником рахунку, та ПАТ "Брокбізнесбанк", як банком, власник рахунку розмістив на картковому рахунку у відповідача грошові кошти, залишок яких становить 357 808,75 дол. США.

10.07.2014 ОСОБА_1, в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб", звернувся до відповідача із заявою про визнання його кредиторських вимог.

11.08.2014 між ОСОБА_1 (цедент) та ПАТ "Чинбар" (цесіонарій) укладено договір відступлення прав вимоги №18, відповідно до якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за договором № 001000000059612 про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку міжнародної платіжної картки VISA BUSINESS CHIP від 27.04.2010 року. Сума вимог за договором карткового рахунку, які передаються цесіонарію, становить 1 581,65 дол. США.

08.09.2014 між ОСОБА_1 (цедент) та ПАТ "Чинбар" (цесіонарій) укладено договір відступлення прав вимоги № 23, відповідно до умов якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за договором № 001000000059612 про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку міжнародної платіжної картки VISA BUSINESS CHIP від 27.04.2010 року. Сума вимог за договором карткового рахунку, які передаються цесіонарію, становить 17 195,07 дол. США.

ОСОБА_1 та ПАТ "Чинбар" дотримано домовленості, викладеної в п. 2.1 цих договорів щодо підписання актів приймання-передачі оригіналів цих договорів.

Таким чином, ОСОБА_1 відступлено позивачу право вимоги за договором № 001000000059612 про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку міжнародної платіжної картки VISA BUSINESS CHIP від 27.04.2010 року на загальну суму 18 776,72 дол. США, що в гривневому еквіваленті за курсом НБУ станом на 11.06.2014 року становить 218 396,52 грн., до відповідача.

29.08.2014 року та 15.09.2014 року ОСОБА_1 направлено на адресу відповідача, як боржника, повідомлення про відступлення права вимоги, які отриманні уповноваженою особою відповідача 02.09.2014 та 17.09.2014, відповідно, що не заперечується сторонами.

Відповідно до договору про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку міжнародної платіжної картки VISA BUSINESS CHIP від 27.04.2010 року № 001000000059613, укладеного між ОСОБА_2, як власником рахунку, та ПАТ "Брокбізнесбанк", як банком, власник рахунку розмістив на картковому рахунку у відповідача грошові кошти, залишок яких становить 423 102,73 дол. США.

10.07.2014 ОСОБА_2, в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб", звернувся до відповідача із заявою про визнання його кредиторських вимог.

11.08.2014 між ОСОБА_2 (цедент) та ПАТ "Чинбар" (цесіонарій) укладено договір відступлення прав вимоги № 17, відповідно до умов якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за договором № 001000000059613 про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку міжнародної платіжної картки VISA BUSINESS CHIP від 27.04.2010 року. Сума вимог за договором карткового рахунку, які передаються цесіонарію, становить 423 102,73 дол. США.

ОСОБА_2 та ПАТ "Чинбар" дотримано домовленості, викладеної в п. 2.1 цих договорів щодо підписання актів приймання-передачі оригіналів цих договорів.

29.08.2014 року ОСОБА_2 направлено відповідачу повідомлення про відступлення права вимоги, які отриманні уповноваженою особою відповідача 02.09.2014, що не заперечується сторонами.

За договором банківського строкового вкладу (депозиту) "Стабільний" №D_150601086 від 16.10.2013 р., укладеному між ОСОБА_3, як вкладником/власником рахунку, та ПАТ "Брокбізнесбанк", як банком, вкладник/власник рахунку розмістив на депозитному рахунку в банку грошові кошти, залишок яких становить 204 471,23 дол. США. Відповідно до договору банківського строкового вкладу (депозиту) "Стабільний" № D_150624166 від 31.10.2013 р., укладеному між ОСОБА_3, як вкладником/власником рахунку, та відповідачем, як банком, вкладник/власник рахунку розмістив на депозитному рахунку в банку грошові кошти, залишок яких становить 102 834,61 євро. Відповідно до договору про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку НОМЕР_1, укладеному між ОСОБА_3, як вкладником/власником рахунку, та відповідачем, як банком, вкладник/власник рахунку розмістив на картковому рахунку в банку грошові кошти, залишок яких становить 65 900,72 дол. США та 28 062,00 євро.

20.06.2014 ОСОБА_3, в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб", направив відповідачу заяву про визнання його вимог.

05.08.2014 між ОСОБА_3 (цедент) та ПАТ "Чинбар" (цесіонарій) укладено договір відступлення прав вимоги №21, відповідно до умов якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за:

- договором банківського строкового вкладу (депозиту) "Стабільний" №D_150601086 від 16.10.2013 року;
- договором банківського строкового вкладу (депозиту) "Стабільний" №D_150624166 від 31.10.2013 року;
- договором про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку № НОМЕР_1.

Відповідно до п. 1.2 договору відступлення прав вимоги №21, сума вимог за договорами вкладних операцій, які передаються цесіонарію, становить: 270 371,95 дол. США та 130 896,61 євро.

ОСОБА_3 та ПАТ "Чинбар" дотримано домовленості, викладеної в п. 2.1 цих договорів щодо підписання актів приймання-передачі оригіналів цих договорів.

20.08.2014 року ОСОБА_3 направив на адресу відповідача, як боржника, повідомлення про відступлення права вимоги, які отриманні уповноваженою особою відповідача 22.08.2014 року, що підтверджується наявним в матеріалах справи рекомендованим повідомленням про вручення пошитою відправлення № 0103245146268.

Таким чином, позивач стверджує про набуття ним права вимоги до відповідача на загальну суму 226 180 145,47 грн.

Звертаючись з позовом у даній справі, позивач послався на положення ст. 606 ЦК України, відповідно до якої зобов'язання припиняється поєднанням боржника і кредитора в одній особі, та на відмову відповідача визнати припиненими зобов'язання за кредитним договором № 23-09-980-KL від 24.09.2009 року та іпотечним договором від 24.09.2009 року, укладеним між ПАТ "Чинбар" та ПАТ "Брокбізнесбанк".

Задовольняючи позовні вимоги, місцевий господарський суд, з позицією якого погодилась апеляційна інстанція, виходив з доведеної підстав для застосування до спірних правовідносин положень ст. 606 ЦК України.

Проте, з такими висновками судів попередніх інстанцій погодитись не можна з наступних підстав.

Відповідно до ч. 1 ст. 598 ЦК України зобов'язання припиняється частково або у повному обсязі на підставах, встановлених договором або законом.

Статтею 606 цього ж Кодексу встановлено, що зобов'язання припиняється поєднанням боржника і кредитора в одній особі.

Відповідно до ч. 2 ст. 203 ГК України господарське зобов'язання припиняється у разі поєднання управленої та зобов'язаної сторін в одній особі. Зобов'язання виникає знову, якщо це поєднання припиняється.

Згідно ч. 1 ст. 509 ЦК України зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. Таким чином, зобов'язання - це правовідношення між, як мінімум, двома сторонами, а поєднання двох сторін у одній особі є підставою для припинення зобов'язання.

Поєднання боржника і кредитора в одній особі має місце у разі, якщо до сторони, яка є боржником, переходить відповідно до будь-якої зазначеної підстави зобов'язання іншої особи, за яким ця особа є кредитором щодо боржника, і навпаки, тобто, зникає (або виходить із двосторонніх зобов'язальних правовідносин) в силу об'єктивних обставин або певного правочину один із суб'єктів правовідношення. При цьому, до особи, що залишилась, переходять всі правомочності щодо взаємних зобов'язань, у зв'язку з чим припиняється і власне правовідношення.

Таким чином, для припинення зобов'язання на підставі наведеної норми поєднанням двох сторін у одній особі, необхідно щоб у результаті такого поєднання лишилась лише одна особа.

Проте, як встановлено судами попередніх інстанцій, у даній справі залишаються взаємні зобов'язання двох осіб.

Пунктом 1 частини 2 статті 11 ЦК України передбачено, що підставами виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, є договори та інші правочини.

Відповідно до ч. 1 ст. 1054 цього Кодексу за кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Відтак, за змістом кредитного договору, банк є кредитором позичальника з майновими вимогами про повернення кредиту та сплати відсотків за користування кредитними коштами.

Згідно чч. 1, 2 ст. 1066 ЦК України за договором банківського рахунку банк зобов'язується приймати і зараховувати на рахунок, відкритий клієнтові (володільцеві рахунка), грошові кошти, що йому надходять, виконувати розпорядження клієнта про перерахування і видачу відповідних сум з рахунка та проведення інших операцій за рахунком.

Банк має право використовувати грошові кошти на рахунку клієнта, гарантуючи його право безперешкодно розпоряджатися цими коштами.

В силу ч. 1 ст. 1058 та ч. 1 ст. 1060 ЦК України за договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором. Договір банківського вкладу укладається на умовах видачі вкладу на першу вимогу (вклад на вимогу) або на умовах повернення вкладу зі спливом встановленого договором строку (строковий вклад).

Отже, фізична або юридична особа, яка внесла кошти на свій поточний рахунок та/або на депозитний рахунок в установі банку, є кредитором банку з майновими вимогами щодо повернення своїх грошових коштів з поточного рахунку, повернення суми вкладу після закінчення строку дії договору банківського вкладу (депозиту) або на першу вимогу вкладника, одержання відсотків або іншого доходу, обумовленого договором банківського вкладу, за користування банком грошовими коштами вкладника.

Проте, вирішуючи спір в частині невиконання банком умов договору про повернення банківського вкладу, наявності заборгованості відповідача перед позивачем та заборгованості ПАТ "Чинбар" перед банком за кредитним договором, суди належним чином не з'ясували чи відбулось поєднання боржника і кредитора в одній особі саме у зобов'язанні за кредитним договором, за яким позивач є боржником, а банк кредитором. При цьому, господарські суди не звернули уваги, що обидві сторони договору продовжують об'єктивно існувати із збереженням за ними всіх прав та обов'язків. Аналогічні підстави для відсутності застосування ст. 606 ЦК України стосуються до позовних вимог щодо договорів цесії.

За таких обставин, висновки судів попередніх інстанцій щодо наявності правових підстав для задоволення позову про визнання припиненими на підставі статті 606 Цивільного кодексу України зобов'язань за укладеним між сторонами договором кредитним договором, є передчасними.

Крім цього, судами попередніх інстанцій при розгляді спору належним чином не визначено розмір суми боргу відповідача перед позивачем станом на день вирішення спору, оскільки сума боргу встановлена на день подачі позову у вересні 2014 року, тоді як рішення прийнято лише у грудні цього ж року.

Виходячи з наведеного, колегія суддів Вищого господарського суду України вважає, що висновки господарських судів про наявність підстав для задоволення позову, є передчасними, оскільки зроблені без повної та належної оцінки доказів з урахуванням обставин дотримання позивачем норм процесуального законодавства.

В зв'язку з викладеним, судові інстанції припустились порушення вимог частини 1 статті 47 ГПК України щодо всебічного, повного й об'єктивного розгляду в судовому процесі всіх обставин справи в їх сукупності відповідно до частини 1 статті 43 ГПК України.

Згідно статті 11110 цього ж Кодексу підставами для скасування або зміни рішення місцевого чи апеляційного господарського суду або постанови апеляційного господарського суду є порушення або

неправильне застосування норм матеріального чи процесуального права.

Враховуючи вимоги статті 1117 ГПК України, відповідно до яких касаційна інстанція не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові господарського суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати нові докази або додатково перевіряти докази, рішення та постанова, прийняті у даній справі, підлягають скасуванню, а справа - направленню на новий розгляд.

При новому розгляді справи суду необхідно врахувати наведене, всебічно, повно, об'єктивно з'ясувати всі обставини справи, надати об'єктивну оцінку доказам, які мають юридичне значення для її розгляду, правильно застосувати норми матеріального та, дотримуючись норм процесуального права, вирішити спір відповідно до вимог закону.

Керуючись ст.ст. 1115 - 1117, 1119, 11111 Господарського процесуального кодексу України Вищий господарський суд України, -

ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу Головного управління Національного банку України по м. Києву та Київській області задовольнити.

Касаційні скарги Заступника прокурора міста Києва та Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" задовольнити частково.

Рішення господарського суду міста Києва від 08.12.2014 року та постанову Київського апеляційного господарського суду від 16.03.2015 року у справі № 910/20647/14 скасувати.

Справу передати на новий розгляд до господарського суду міста Києва в іншому складі суду.

Головуючий суддя Н.Г. Дунаєвська Судді Н.І. Мележик С.В. Владимиренко